

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Constans Defensio, Ex S. Scriptvra, Et Vera Catholica
Doctrina, Atqve Observatione Vniuersalis Christianæ
Ecclesiæ Deliberationis de Christiana Reformatione**

Bucer, Martin

Genevae, 1613

De vocatione Buceri ad ministerium Euangelij in diœcesi Coloniensi

urn:nbn:de:hbz:466:1-34315

ibi ponunt inuentutis, quo omnia quàm vilissimè proponant. Denique quod liber habet, ad piam honestamque educationem, id totum omiserunt.

Verum qui sciunt, quid antiqua verèque Christiana monasteria fecerint, quid item pia honestaque personarum educatio sit, & sustentatio studiorum, illi iudicabunt, monasteria melius non posse reformari, quàm si in Christianas scholas conuertantur, in quibus piè & liberaliter educentur & alantur.

Ad extremum citant D. Chrysostrum in libro quem contra calumniatores veri monachatus scripsit: & adiungunt: Viam fauente & propitio Deo monasteria omnia, mò & parochiæ atque collegia, totaque insuper Ecclesia, secundum sanctissimi viri huius doctrinam reformarentur.

Ad hoc responderetur, Det clementissimus Deus, vt omnes Christiani ad hoc ex animo dicant, Amen. Verumtamen certum est, quod si reformatio monasteriorum ita instituenda esset, iamdudum in collegia & monasteria nostri temporis euacuata & exhausta essent. Dominus det istis hominibus agnoscere, quid sit adeò parum aut nihil omnino considerare, quæ verbo tam fastuosè iactitant cum & cor longissimè absit.

Dicunt (vtinam) At Deus requirit talem reformationem. Si igitur eam ex animo optant, quare non semel eam re ipsa auspicantur, & primum omnium à se ipsis incipiunt? Quare non primum ac præcipuum ministerij sui esse sinunt Curam animarum in doctrina, dispensatione sacramentorum & disciplina Christiana? Quare non omnia in Ecclesia iuxta institutionem Christi ad ædificantem totius populi Christi intellectum, & efficacem fidei in Christum ædificationem exerunt & administrant? Hæc enim sunt quæ D. Chrysostrum in doctrina sua seriò requirit. Omnia item pro quibus contra Christianam reformationem nostram pugnant, sunt doctrinæ eius extremè contraria, cuius ipse probè conscij sunt. Eiusmodi monasticam vitam, qualis nunc viget, & ab Aduersariis partim toleratur, partim ab illis ipsis viuatur, D. Chrysostrum in Ecclesia sua nunquam tolerasset. Item de perpetuis votis non minus indulgenter dispensasset, quàm à nobis factum est.

Hoc verum esse nouerunt omnes, qui doctrinæ istius sancti viri peritiam & cognitionem habent, ad quam & ad cuius viri libros nos referimus. Hactenus ad postremam accusationem.

*De vocatione Buceri ad ministerium Euangelij in Diœcesi
Coloniensi.*

Subiunxerunt Aduersarij ad Calcem Antididagmatis scriptū quoddam contra vocationem Martini Buceri, quod iactitant omnibus ordinibus Archiepiscopalis diceceseos Coloniensis in Synodo Bonnæ habita 22. Iulij Anni 43. prælectum fuisse. Licet autem dictus Martinus

Bucerus ipse se & vocationem suam iam ante per publicum scriptum purgavit & excusauit: tamen vt etiam hoc loco demonstraretur quàm iniquè in nos inuehantur, propterea quod Bucerum ad ministerium Euangelij in dioccesem Coloniensem aduocauimus & adhibuimus, pauca quædam & breuiter ad eorum obiectiones ex certo & indubitato veritatis fundamento respondebimus.

Primum omnium citant antiquam ordinationem ecclesiæ, eamque & scripturis & Canonibus ornant, quæ est, Neminem debere ad ministerium verbi Dei in vlla Ecclesia admitti, nec assumi, nisi sit vnus ex fratribus istius Ecclesiæ, & ab ea cui ministrare debet, in conspectum Episcopi statutus diligenter examinatus & probatus: vita & doctrina irreprehensibilis & ad eiusmodi ministerium idoneus inuentus & cõprobatus, cum à populo tum à Clero. Quam ordinationem admodum superbè passim in hoc suo scripto citant, vt Paragr. 1. 4. 5. 6. 9. 33 35 37. 39. 43. cum sequentibus vsque ad finem.

Postea conantur probare, Bucerum nullam ex enumeratis proprietatibus, ad ordinariam vocationem & constitutionem ad ministerium Euangelij necessariis habere: sed in omnibus contrarium. Ex quo volunt inferre, Pessimè à nobis factum esse, quod Bucerum ad ministerium Euangelij apud nostros vocauimus & constituimus.

Nunc igitur deinceps ad hoc quod de ordinaria vocatione, quæ à toto populo & Clero fieri debeat: item de diligenti probatione & examinatione ministrorum Ecclesiæ ex scriptura & Canonibus adducunt, principio hoc datur responsum.

Diuina & Canonica ordinatio ista, de ordinaria vocatione, probatione & institutione ministrorum Ecclesiæ, non tantum apud Aduersarios ne minima quidem ex parte obseruatur: verum etiam manibus pedibusque ei reluctantur. Et quidem ex hoc ipso, quod Bucerus in duobus libellis de Correctione abusuûm Cæsareæ Maiestati in Comitibus Ratisbonensibus exhibitis proposuit, quod eadem illa ordinatio debeat in Ecclesiis restitui & restaurari, conantur Aduersarij in hoc suo scripto probare, Bucerum non esse salubris doctrinæ sed mali & perniciosi propositi. Et sanè quàm intollerabile foret Clero Colonienfi, si id obseruaretur, ne quis ad Ecclesiæ ministerium assumeretur, nec ad præbendarum fruitionem admitteretur, nisi à populo & Clero eius Ecclesiæ, cui ministraturus est, in conspectum Episcopi statueretur, & per illos omnes probatus, idoneusque deprehensus assumeretur? Vtinam istud diuinam ius in Christiano populo & Clero passim restitueretur, quemadmodum S. scriptura & Canones postulant: tunc enim facile cessaturi essent ab Oppugnatione Christianæ Reformationis. Iam enim parochiis & præbendis per quas nunc superbunt, exonerati essent.

Cum igitur constet, Aduersarios hanc Christianam ordinationem de legitima & ordinaria vocatione ac probatione ministrorum Ecclesiæ ipsos tolerare nolle, sed ei quârùm possunt resistere, perspicuû est omnibus

nibus sano iudicio præditis, quod eam nemini obiicere possint. Quilibet enim permittere debet, ut idem ius in se valeat, quod aliis obiicit.

Nos autè à nulla Christiana ordinatione nos subducemus propterea quod Aduersarij nullas obseruant, sed cupimus id genus omnes, quantum in nobis est instituere: si ad ædificationem, & iuxta genuinum earum intellectum & usum, sicut Ecclesiæ Christi & veteres S. Patres eas intellexerunt, & vsurparunt. Cui neque nos quicquam contrarium fecimus, quando Bucerum ad ministerium Euangelij apud nostros obeundum vocauimus & adhibuimus. Quod omnes Christiani manifestè deprehendent, qui dictas ordinariæ vocationis ad ministerium proprietates omnes & singulas penitus intueri: & deinde quid nos in vocatione Buceri ad ministerium Euangelij egerimus, sicut se res habet, in veritate percipere volent.

Aduersarij in hoc suo scripto eodem modo se gerunt, sicut in aliis plerisque locis sui Antididagmatis Ordinationes veterum Ecclesiarum admodum superbe citant, & perinde faciunt, ac si illas exactissimè obseruarent: nos verò omnibus modis & ex diametro illis aduersaremur. Cum tamen rei veritas arguat, nos nihil magis habere in votis, quam ut eiusmodi Christiana Reformatio rursus instituatur, & in actum perducatur: aduersarios verò Christianæ reformationi nostræ hanc solam ob causam se tam pertinaciter opponere, quia talem ordinationem proferre non possunt. Quod ut in præsentem eorum accusatorio scripto declaratur, singulas proprietates ordinariæ vocationis ad ministerium Ecclesiæ ordine examinabimus.

Primum igitur quod & sæpe adducunt est, Neminem debere ad ministerium Ecclesiæ assumi, nisi sit vnus ex fratribus eiusdem Ecclesiæ. In quo si per fratres vnus Ecclesiæ intelligere volunt eos, qui apud vnâ eandemque Ecclesiam simul habitant, tum ordinatio ista non ex numero earum, quæ semper obseruata sunt necessaria. Sed perinde licet aliis fratribus uti, qui in aliis Ecclesiis ad ministerium Euangelij apti & idonei inueniuntur. Sicut apud antiquos sæpenumero vsuuenit, & exëpla habemus Ambrosij, Nazianzeni, Chrysostomi, & aliorum multorum. Sanè si omnes illi Colonenses præbendas deferere deberent, qui Colonia baptizati non sunt, ac principio non fuerunt de fraternitate istius Ecclesiæ, iamdudum Christianam Reformationem nostram sine vlllo negotio in opus & effectum perduxissemus.

Probè inspiciatur Canõ iste vnà cū causis suis, de quibus etiã 61. Dist. nõ nulla mentio fit, & inuenietur, fratres qui apud vnâquamque Ecclesiã habitant hanc solã ob causam peregrinis in quouis ministerio Ecclesiastico præferendos esse, quod in Ecclesia sua melius cognosci possunt. Alioquin si in aliis Ecclesiis inueniuntur, qui sapientia, promptitudine, ac zelo ministerium istud probè administrandi, cumulatiùs donati sunt, tales debent domesticis in ministerio anteferri. Nam ut omnes sancti Patres testantur, semper imprimis eò respiciendum est, quomodo populus Christi, quam optimè ædificari possit.

Iam verò Martinum Bucerum primum omnium non constituimus perpetuum continuūque vllius Ecclesię antistitem, & curatorem animarum, sed tantummodo ad tempus ministerio eius in concionando, in Sacras Scripturas interpretando vsi sumus, cū id postularer necessitas, nullūque esset inter eos qui fixas ibi sedes habent, qui hoc munus ad ædificationem obire posset: quod omnes Christiani verum esse sciunt, qui eorum locorum experientiam notitiāque habent. Nihil igitur hac in parte egimus, quod cum Ecclesiastica ordinatione de vocatione & applicatione ad ministerium Ecclesię pugnet. Verum Aduersarij malunt recipere peregrinos, venientes Roma, qui tales homines sunt, vt nulla vera Ecclesia Christi pro fratribus eos habere possit. Efficax verò prædicatio Euangelij nemini tolerabilis est, nisi qui vita quoque eam exprimere cupit.

Altera proprietas ordinariè vocatorum ministrorum Ecclesię est. Vt à Christiano populo & Clero petantur ac probentur. In qua tamen necessarium non est, vt semper talis à populo & Clero in Ecclesia Dei in conspectum Episcopi statuatur. Sed possunt etiam Episcopi tales primum eligere, deinde populo & Clero proponere: quemadmodum D. Paulus Timotheum & Titum, beatus martyr Cyprianus Saturnum, Opratum & Celerinum, & D. Augustinus Eradium suum prius elegit, ac deinceps suo quilibet populo & Clerico proposuit.

Epistola
22. lib. 3.
Epistola
5. lib. 4.

Hoc verò necessarium est, vbi ritè constitutus populus & Clerus habetur, qui in eiusmodi negotiis discernere & iudicare possunt, ne quis in talibus Ecclesiis ad ministerium Euangelij assumatur, vel applicetur, nisi prius coram populo & Clero statutus, ab eisque quàm exactissimè examinatus, probatus, idoneus inuentus, & ad ministerium petitus ac requisitus fuerit.

Hic autem notabis, Christiane Lector, dici, Vbi ritè constitutus populus, & Clerus habetur, qui in eiusmodi negotiis discernere & iudicare possunt. Vbicunque enim id non est, ibi debent antistites populi Christi per se idoneos ministros ad talia loca amandare, qui negotia Christi reforment, etiam non Consultis antea talium locorum Ecclesiis. Quemadmodum Paulus Timotheum suum in Epheso, & Titum in Creta propter eandem causam reliquit, ambos etiam Cerinthum & Timotheum Philippos ac Thessalonicam misit cum commendatione: ex qua perspicuum est videre, ministros istos ab Ecclesiis illis prius nec probatos nec petitos fuisse.

Ad eundem modum plerique omnes Prophetæ & Apostoli ad ministerium suum ablegati fuerunt: non tantum à populo & Clero, vel etiam Regibus ac principibus non petiti, verumetiam omnino contra eorum voluntatem.

Cum igitur plebs quæ adhuc passim in cōmunibus abusibus & ignorantia Euangelij altissimè immerfa hæret, parum aut nihil penitus sciat, quinam sint verè idonei ministri euangelij, qui secus: Cumque vulgatus Clerus (quemadmodum vita eius & conuersatio, quæ & S. Scripturæ & omnibus Canonibus omnino contraria est, nimis crasse testatur)

restatur) adhuc longè minus sciat, eadem hoc tempore apud talem populum & Clerum, de ordinatione & constitutione ministrorum reuocauit: imò quæ fuit in Germania temporibus Bonifacij, aliorumque piorum & sanctorum Patrum, qui collapsam Christianismum apud nos restituerunt.

Episcopi, Principes, & singuli magistratus, quos Deus agnitione ac zelo regni sui donauit, debent de idoneis concionatoribus prouidere, eos vocare, subditisque suis præficere. In ò debent omnes, quibus Dominus intellectum & animum prædicandi Euangelium largitus est, ipsi quærere, vbi sint qui eos ad hoc ministerium admittere, ac sermones eorum audire velint. Omnis enim lingua Dominum Iesum confiteri & prædicare debet, Phil. 2. & vnumquodque membrum in Christo reliqua ædificare, vbi & quacunq; ratione potest. 1. Cor. 12. & 14. In tali casu necesse est, vt à prædicatione Euangelij omnia inchoentur, probatio verò Concionatorum prædicationem iamprimum sequatur, postquam populus & Clerus Domino preparatus, ac verum spirituale iudicium sententiámque ferat, priusquam notitiam eius & experientiam fuerit assecutus.

Quamobrem, cum proh dolor! grauem sacrosancti Euangelij ignorantem in populo ac Clero nostro deprehendissemus, certè non potuimus illorum iudicio arbitrioque committere, quosnam ad Ecclesiæ ministerium vocare & constituere deberemus: sed coacti fuimus tanquam supremus eorum Pastor, & curator animarum, tales coram nobis statuere, probare & examinare. Quod si Clerus Colonienfis sciuit, Bucerum ad istud ministerium non esse idoneum, quare id non in præsentia eius probarunt, quò se defendere potuisset, ad quod se tam multipliciter obtuli?

Ad totum igitur illud, quod Aduersarij dicunt, Ministros Ecclesiæ etiam à populo & Clero probandos & petendos esse, hoc datur responsum. Hæc ordinatio non vltius se extendit, quam ad talem populum & Clerum, qui in hoc negotio discernere & iudicare potest. Eiusmodi verò tam populum quam Clerum in iis locis, ad quæ Bucerum & alios prædicatores Euangelij, qui Aduersariis displicuerunt, ante prædicationem Euangelij ab ipsis factam, non habuimus. Quapropter iudicium illorum expectare nec potuimus nec debuimus: sed satis est, quod & à principio, & postea quoque Concionatores istos obtulimus, & adhuc omnibus offerre & statuere parati sumus, ad exactissimam examinationem, quæ secundum scripturam & Canones vnquam de illis fieri potest.

Porro quicquid Clerus Colonienfis hac in re gloriatur, cum tales in numero suo toleret, qui in manifesta deprauatione peruersionéque doctrinæ, sacramentorum & disciplinæ: in damnata & excommunicatione promerita impudicitia, Simonia & sacrilega præbendarum coacervatione perseverant, non debet illis ex autoritate scripturæ & Canonum, probatio & examinatio ministrorum Euangelij vllò modo promitti: vt à quibus nihil certius expectandum sit, quam quod veros ac

fideles sacrosancti Euangelij preces non magis admissuri essent, quàm Pseudoprophetae, pontifices, & scribæ, ordinarius Clerus Hierosolymis, veros Prophetas, Christum Dominum ipsum, & Apostolos eius admissuri fuissent si eorum probandorum & admittendorum potestas illis concessa fuisset.

Deinde quantæ impudentiæ quàm perfictæ frontis sit, eam probationem ministrorum Euangelij audere postulare, quam non solum in omnem turbam suam non exercuerunt, sed ne quidem in vsum exercitiũque reuocari patiuntur, nempe quoad iudicium populi, vnicuique Christiano iudicare obuium est. Hactenus de ordinaria vocatione & probatione ministrorum Ecclesiæ.

Nunc deinceps conantur Aduersarij respondere, Bucerum manifestis ac talibus vitiis inquinatum esse, propter quæ non debuerit iuxta verbum Dei & Canones ad hoc ministerium à vobis applicari.

Ac pro primo vitio producant vota monastica à Bucero facta, quæ necesse sit eum vel impiè vouisse, vel impiè deseruisse.

In quo fatetur Bucerus, se vota ista in minori ætate sua per ignorantiam ac vi impulsus impiè vouisse: & propterea piè deseruisse, quia contra Deum fuerunt, & ad impiam vitam ipsum adstrinxerunt. Libenter fatetur in eo puerilem suam ignorantiam & imbecillitatem, ex qua hæc vota fecit. Porro si ad ministerium Ecclesiæ non deberent admitti, quicumque aliquando ex ignorantia talia vouerunt ac proposuerunt, quæ fuerunt contra Deum, sequeretur nec D. Paulum, nec multos alios excellentes Euangelij ministros debuisse ad hoc ministerium adhiberi. Præterea si ab Ecclesiæ ministerio & præbendis amoueri deberent, quicumque in manifesta diuinorum votorum suorum violatione, quibus & Christi Domini, & Canonum obedientiam, præceptamque castitatem vouerunt, perseuerant, tutissimi essemus ab omni istorum hominum oppugnatione. Sed quæ vltèrius hoc loco dicenda essent, supra in Articulo de votis monasticis indicata sunt.

Secundò proferunt aduersarij primas & secundas nuptias Buceri, item quod primas cum monacha contraxerit.

Ad hoc respondet Bucerus, In eo se neque in seipso, neque in prima vxore sua vllum votum cœlibatus fregisse, vel alioquin vllum peccatum admisisse. Neque enim ipse, neque vxor eius (quod etiam Pontificalis Iudex agnouit) vllum eiusmodi Cœlibatus votum vouerunt, quod vim ligandi haberet: neque à quoquam matrimonium illis prohibitum fuisset, cuius prohibitio merito valere debeat.

Quod Bucerus copiosius & euidentius apud omnes se declaraturum pollicetur, qui eius rationem ab ipso postulauerint. Alioquin quomodo vero ministerio Ecclesiæ nec primæ, nec secundæ nuptiæ efficiant, supra in articulo de Cœlibatu sacerdotum est ostensum.

Verum quæ pietas sit, quod aduersarij sacrum coniugium Bucero tam contumeliosè obiiciunt, perinde ac si propter illud non esset idoneus ad ministerium Ecclesiæ, in quo tamen plurimos tolerant, qui &

qui & monachas & legitimas aliorum vxores manifesto flagitio apud se fouent, & sæpenumero plures quàm vnã taceo vnã post alteram, adhuc priore adhuc superstite, iudicent Christiani omnes, qui verè Deum timent.

Sacrum coniugium neminem ex sua natura minus idoneum reddit ad ministerium Ecclesiæ, cùm spiritus S. id in supremis Ecclesiæ ministris, vt Episcopis, non reiiciat, quin potius requirat, 1. Timoth. 3. & Tit. 1. Recentiores item Canones permittunt his qui in ministerio Ecclesiæ constituti, matrimonium ineunt, vt nihilominus sint Christiani laici. Porrò potestatem habent Episcopi laicos quoque, qui ad hoc idonei sunt, ad docendi munus in Ecclesia subrogare, sicut videre est lib. 6. Eccles. Hist. Eusebij cap. 15.

Tertiò obiiciunt Aduersarij Bucero doctrinam, dicentes eum damnatæ doctrinæ, nempe Lutheranæ adharere: item, Eum ab ipso Luthero & Pomerano propter alia damnata dogmata, vt ob rem sacramentariam, & iconomachiam acriter reprehensum esse.

Ad hoc respondet Bucerus. Se adharere, & ex quo tempore Dominus cognitionem sacrosancti Euangelij sui illi communicauit, semper adhasisse, tam in enumeratis hætenus, quàm aliis Christianæ religionis articulis huic doctrinæ quæ in Reformatione nostra, eiusdemque Apologia tradita est. Quam qui tanquam non Christianam accusare, vel Bucerum aliorum non Christianorum articulorum & dogmatum arguere potest, huic ad reddendam rationem seseque conuenienter excusandum ac defendendum Bucerus offert.

Porrò quod tum Imperatoriam tum Pontificalem damnationem, recessusque Imperij contra doctrinam Lutheri adducunt, ad hoc respondemus. Cæsarea Maiestas & Ordines Imperij Christianam appellationem eius partis ad Christianum Concilium detulerunt, & ipsi totum negotium ad Christianam eius examinationem & perserutationem distulerunt. Quare non habent Aduersarij, quod damnationem istam obiiciant. Quamuis sicut Christianos decet, in hoc negotio se gerere velint, debebant solius verbi Dei damnationem citare, non recessus Imperij, vel alia humana iudicia.

Quartò proferunt etiam Ecclesiæ Cathedralis, Clericatus, ciuitatis & Vniuersitatis Colonienfis de Bucero querelam: voluntque hoc pacto probare, quod non habeat ab omnibus bonum testimonium.

Ad hoc respondet Bucerus, quod omnibus istis tam publicè per typographiam euulgato scripto, quàm propriis suis autographis obtulerit, se Coloniam ad eos venturum, ac in præsentia & conspectu eorum ad omnium accusationes & crimina responsurum: summis item precibus ab eis rogasse, vt purgationem defensionemque eius audire vellent, verum id nunquam impetrare potuisse. Quare accusatio ipsorum exiguum pondus apud veros Christianos habet. Porrò si semper necessarium esset, eos malum habere testimonium, & ineptos esse ad ministerium Euangelij qui ab hominibus magni neminis accusantur, sequeretur etiam Christum ipsum, Prophetas & Apostolos

omnes malum testimonium habuisse, & ad hoc ministerium non idoneos fuisse: propterea quod magna Ecclesia Cathedralis, Clericatus, Consilium & Vniuersitas Hierosolymitana, eos criminabatur, maximamque eorum partem tanquam blasphematores crucifigebat & morte mulctabat.

Quintò adducunt fructus doctrinæ Buceræ Argentinae editos quos dicunt esse altarium destructionem & imaginum, abolitionem Missæ, altarumque piarum ceremoniarum, extinctionem omnis cultus diuini, suppressionem omnis Ecclesiasticæ libertatis, monasteriorumque denique vtriusque sexus hominum euerisionem & dissipationem.

Resp. De his rebus omnibus non aliter docuit Bucerus, nec aliud quicquã de eis fieri voluit, quàm quæ S. Scriptura & Apostolicarum Ecclesiarum obseruatio, nec non nostra Reformatio requirit, & in hac illius Apologia defensum est. Quicumque aliter demonstrare potest, huic conuenienter respondere non detrectabit Bucerus. Adhæc iam antea publico scripto falsam istam accusationem satis euidenter refutauit, responditque Argentoratenses non vltiorem in enumeratis istis rebus mutationem instruisse, quàm verbo Dei consentanea & ad pietatis propagationem utilis fuit.

Hoc loco annotarunt in margine. Si in hæc tempora incidisset Polycarpus, dixisset, non dubium Deus bone, in quæ tempora me referuasti, vt hæc audiam?

Haud dubiè sic dicturus esset, si audiret, Christianos Prælatos & totum fermè gregem Clericorum Romæ & alibi, in eiusmodi Persico factu ac luxuria viuere, patrimoniumque Christi dilapidare, neminem esse qui sanam doctrinam populo Christi proponat: omnia in Ecclesiis peregrina lingua, sine mente, ac fructu pietatis peragi templa passim imaginibus & statuis, esse referta, denique falsum Sanctorum & animarum cultum longè magis vigere, quàm cultum Christi.

Sextò citant duos libellos, quos Bucerus in Comitibus Ratisbonensibus Cæsareæ Maiestati exhibuit de emendandis abusibus, & calumniantur eos in multis articulis.

Adhæc respondet Bucerus. Legat Christianus Lector memoratos libellos, & si quid in eis deprehendit, quod verbo Dei & antiquæ Christianæ Oeconomie minus consentaneum est, vel nostro tempore ad ædificationem Ecclesiarum vim nullam habet, paratus est pluribus, & sicut res postulauerit, respondere.

Verum manifestæ calumniæ & sycophantiæ sunt, quod dicunt in dictis libellis requiri, vt opes Collegiorum omnes ad prædicantes transferantur. His enim Bucerus, neque in istis libellis, neque aliàs vllibi plus tribuendum postulauit, quàm unicuique necessarium est, ad hoc, vt ministerium suum fideliter, ac secundum Normam verbi Dei præstare queat. Consimilis calumnia est, qua dicunt, In libellis istis ad mundana ministeria ac mûnera ordinari, qui spiritualib. obeûdis idonei sint, itè ignauis Canoniciis nõ nihil de opib. Collegiorum attribui, donec morte discedant.

discedant. Hoc tātūmodo consiliū datur, quod & omnes sapiētes omnib. temporibus dederunt, nec non verbum Dei requirit, vt singuli ad ea bona Deoque placentia ministeriaque adhibeantur, ad quæ obcunda apti sunt & idonei. Vtque de bonis Ecclesiasticis, quæ Ecclesiis donantur ac dicantur, ita ad earum vtilitatem agatur, omnibūque subueniatur, quo necessariā administratio Curæ animarum, procuratioq; egenorum & pauperum rursus constituatur & administretur, aliāque diuina munera probè expediantur.

Non minor calumnia est & hæc, quod Aduersarij dicunt, in libellis istis Ecclesiasticę libertati derogari, & ciuilibus magistratibus in bona, personasque Ecclesiasticas plus authoritatis tribui, quàm conueniat. Verū libelli pro se satis respondebunt, poteruntque facillè satisfacere Christianis, qui eas legere voluerint.

Septimò, Pari calumnia obiiciunt Bucero, quod ab Ecclesia sua, Episcopo & ministerio Ecclesiastico iniquè se auulserit, & in diœcesin Coloniensem ingressus, non vocatus, sine conuenienti testimonio & commendatione. Ad hæc quod nullum Episcopum pro Episcopo agnoscat, sitque excommunicatus. Nobis igitur non licuisse, eum prædicationi verbi Dei præficere.

Ad hæc respondet Bucerus, vim & iniuriam sibi ab Aduersariis inferri, taliāque adscribi, quæ in æternum probare non possunt. Iamdudum se & illis & omnibus obtulit, offertque adhuc, ad demonstrandum, quod à nulla vnquam Christiana Ecclesia, & Episcopo: sed tantummodo à falsa doctrina, & à manifesta religionis Christi deprauatione & peruersione separauerit. Omnes etiam eos pro Episcopis agnoscit, qui pro talibus iuxta verbum Dei & canones haberi possunt. Ministerium suum nullibi contra ius & fas dereliquit, seque alibi ad ministrandum intrusit: sed à nobis vocatus, cum consensu Ecclesiæ Argentoratensis in Diœcesin Coloniensem concessit, ibique prædicauit, & sacram scripturam professus est. Cuius facti sui rationem omnibus reddere paratissimus fuit, & est adhuc. Denique nemo eum conuincere potest, quod vnquam fuerit excommunicatus.

Octauò proferunt Aduersarij locum aliquem S. scripturę, Canones, dicta Patrum, & Constitutiones Imperiales, quæ & ipsis & omnibus Clericis prohibeant cum Bucero de Religione disputare, præsertim coram laicis.

In quo rursus scripturam, Canones, Patres, legesque Imperiales, perperam citant, ac improbè torquent. Præcipiunt enim quidem Hæreticum post vnā & alteram admonitionem vitare, *μετά μιαν καὶ δευτέραν νόθου*, at nullibi prohibent cum errantibus & hæreticis de religione coram laicis disputare, ad pios ab errore illorum vindicandos, quod semper antiqui Patres diligentissimè studuerunt. Longè minus prohibent cum his de religionis negotiis tractare, qui nullius erroris & hæreseos conuicti sunt, seque ad omnem doctrinam Dei applicuerunt, & referunt, quemadmodum Bucerus semper fecit.

Adhuc nunquam conuicerunt Aduersarij, Bucerum esse hæreticum,

hoc est in falsa aliqua doctrina obstinatum. Neque etiam quantumuis multipliciter & serio ab eo requisiti, voluerunt vllius rei vnquam ipsum admonere, vel erroris coram arguere.

Si hoc iuris Colonenses habent, quando quis eos manifestè falsæ doctrinæ, peruersionis sacramentorum & omnis Christianæ disciplinæ dissipationis ex verbo Dei, ex omnibus sanctis Patribus, Canonibus & legibus Imperialibus redarguit, ipsi verò quo se defendant & excusent non habent, vt continuò pronunciare possint, talem esse hæreticum eum qui non sit de religione disputandum, qui à nemine debeat audiri, sed statim inaudita causa è medio tolli, tunc idem ius habent, quod Pilatus Clero Hierosolymitano concedere volebat: videlicet vt omnes quibus se exoneratos cupiunt, illico per fas & nefas tollerentur: vtque nequitia suæ nemini rationem reddere cogentur.

Porro quod dicunt, Non esse coram Laicis de religione disputandum, & errantes erroris sui redarguendos & conuincendos id cum verbo Dei apertè pugnat. 1. Cor. 14. quo in loco Spiritus S. vult infidelem coram vniuersa Ecclesia coargui, erroris conuinci & iudicari. Sic S. Patres semper errantes coram tota fidelium multitudine errorum conuicerunt. Ad quod faciendum D. Ambrosius (quem Aduersarij perperam in contrariam partem torquentes citant) Imperatori & aduersariæ parti videlicet Auxentio, eiusque affectis, qui Arrianam hæresin sectabantur, obtulit. In aula quidam coram aulicis detrectasset, si ad id ab Imperatore requisitus fuisset, vt ipse scribit, presbyterique & populus ad istum conflictum eum dimittere noluisset, nec denique ipse timuisset, ne in absentia sua Christiana Ecclesia ab Arrianis occuparetur: Legantur ipsa verba eius. Laicos enim in hac disputatione adeo non abhorruit, vt etiam ad eos appellauerit. Hæc enim sunt eius verba in Epistola 32. ad Imperatorem Valentinianum: quæ hoc loco Aduersarij citarunt.

Quales elegerit iudices (intellige Auxentius) possumus existimationi relinquere, quando eorum nomina timet prode. Veniant planè si qui sunt ad Ecclesiam: audiant cum populo: non vt quisquam iudex residat, sed vnusquisque de suo affectu habeat examen: eligat quem sequatur. Agitur de istius Ecclesie sacerdote: si audierit illum (Auxentium) populus (qui certè ex laicis constabat) & putauerit melius disputare (nota disputare) sequatur fidem eius, non inuidebo. Omitto quia iam ipse populus iudicauit: taceo quia eum quem habet de Patre tuae Clementia postulauit, &c. seipsum intelligens. Et postea. Si de fide agendum est, docui id in Ecclesia fieri debere, quemadmodum antecessores mei.

Hæc sunt verba Ambrosij in eadem Epistola quam Aduersarij aliegarunt, in qua S. iste Pater etiã commemorat quib. verbis reliqui presbyteri & populus eum in Ecclesia retinuerint, nec permiserint illum ad aulam abire, ibiq; cū Auxentio disputare, nepe hæc verba, De fide in Ecclesia coram populo agendum est. Rursus nota quod dicit, *Coram populo qui ex laicis*

constabat. Tractatio & disputatio debet fieri à presbyteris, sed coram toto populo. Nam quicquid Christianam doctrinam concernit, id ad populum quoque pertinet. Eodem modo & Apostoli Hierosolymis de religione tractabant, Act. 15.

Iam si Aduersarij voluissent D. Ambrosium & omnes antiquos Patres in tractatione de religione imitari, non autem contrariam viam ingredi, etiamsi constaret Bucerum esse hæreticum, non minus quàm erat Auxentius (cuius tamen nunquam cum conuincere poterunt) non tantum non debuissent detrectare, verumetiam vltro & sponte ad disputandũ cum Bucero de religione offerre, quemadmodum ipse petiit, videlicet coram nobis & tota prouincia (quam haud dubiè non reiciunt tanquam infidelem) imò coram omnibus præsentibus Christianis laicis. Quod si de loco illis agendum fuisset, non admodum longum iter habuissent ex Cancellaria Bonnæ in Monasterium S. Cassij, vel aliquod ex parochialibus templis. Quinetiam sacerdotes habuerunt, quibus potuissent suas disputandi partes iniungere. Caterum qui rectè agit, & bonum propositum habet, libenter prodit in lucem, qui verò contrà, is lucem refugit.

Non ignorant Aduersarij, quomodo D. Augustinus, sic etiam omnes antiqui Patres, qui ante ipsum fuerunt, cum manifestis hæreticis publice de religione coram totis Ecclesiis Domini nostri Iesu Christi totaque multitudine simul collecta semper disputarint, idque & præsentibus & præsentibus Cæsareæ maiestatis Officiariis & notariis, cuius plurima exempla & testimonia passim habentur, inprimis verò in vnicò illo opere Breuiculorum Augustini, in quo legitur Christianos Episcopos publicas disputationes cum Donatistis terò petiisse, & Christianos Imperatores pro illis rogasse: solòsque hereticos, quoniam de causa sua diffidebant, fugisse.

Eiusmodi disputationes cum Donatistis habendas ordinauit Concilium Aphricanum, sicut clarè legitur in 93. 94. & 95. capitibus in Græco exemplari. In Latino cap. 58. 59. 60. Quam ordinationem istius Concilij aduersarij iam antè impudenter negarunt.

Contra hanc disputandi rationem nihil penitus habent nec Acta Concilij Chalcedonensis, nec lex Martiani. Nemo. In his enim solummodo scandalosæ coram populo disputationes, ad seditionem euersionemque fidei excitandam, & ea quæ in Conciliis benè conclusa sunt, in dubium reuocanda institutæ prohibentur. Ita enim legitur, Turbis coadunatis, & tumultu, & perfidiæ occasionem requirens. Item semel iudicata & rectè disposita reuoluere. Horum nihil petiit Bucerus, sed hoc solum vt ea permetteretur, coram nobis & omnibus doctis Clericis, quosunque Colonienses colligere potuissent, (qui quantò doctiores, tanto & gratiores ei fuissent) vnà cum Christianis ordinibus Archiepiscopalis diceceseos, Christianæ doctrinæ suæ in omni humilitate rationem reddere, & se à falsis aduersariorum & aliorum sibi obiectis criminibus purgare. Idque non ad yllum

populi tumultum concitandum vel errorem inducendum, sed ob id solum, ut quod à Deo ipso, ab omnibus antiquis Patribus, & Canonibus benè iudicatum & rectè ordinatum est, rursus agnosceretur, reciperetur & erigeretur, manifesti item errores & abusus cognoscerentur & corrigerentur.

Quamobrem Aduersarij ne vnã quidem causã habere potuerunt, propter quam Christianã hanc actionem à Deo ipso & omnibus S. Patribus præceptã ac piè obseruatã denegariat: nisi hanc solã, quod cum sua causã non audent in lucem prodire.

Postremò nobis obiiciunt Comitã, eorumque recessus, nec non negotij religionis ad talia Comitã delationem.

Hic sciunt omnes pij Christiani, quod hoc sit velle negare Christum Dominum, vbi manifesta & indubitata eius mandata extant, obedientia verò illis præstãda ad humana Concilia ac decreta differtur: perinde ac si quæ mandat Dominus non prius bona sint, quàm ab hominibus bona & faciendã decernantur.

Nos in nostra Reformatione nihil omnino proposuimus, nisi quod nobis à Domino manifestè præceptum est. In eo quoque quod Martinum Bucerum & alios (qui Aduersariis tantoperè displicent) ad prædicandi munus adhibuimus, nihil aliud fecimus, quàm quod nobis à Domino iniunctum est. Quamobrem Christus Dominus noster nos benè de istis omnibus excusabit, defendet, & tuebitur. Is det nobis in suo opere perpetuò felices progressus facere, omniãque obstacula propitius amouere, & omnibus quos ei patet ad vitam donauit, in hoc bonã voluntatem suã reuelare, alios verò, quo minus cursus illius impediãt, benignè auertere, Amen.

Ad omnia ista copiosè defendendã Bucerus in dictã Synodo præsens Colonienfis, sæpenumero & antè & post obtulit, utque defensio eius audiretur multipliciter instiruit & rogauit.

Quod verum est. Verum Aduersarij lumen semper refulgerunt, fugiuntque adhuc. Res enim eorum ita comparatę sunt, ut lucis splendorem tolerare nequeant. Deus misereatur eorum & conuertat eos.

Amen.